

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá do medzirezortného pripomienkového konania návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2019. Reaguje aj na požiadavky vyplývajúce z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky v časti Spravodlivosť, súdnictvo týkajúce sa efektívneho fungovania súdnictva.

Návrh zákona bol vypracovaný v rámci pracovnej skupiny zriadenej na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky v nadväznosti na odporúčania zo Správy k stavu justície na Slovensku vypracovanej Európskou komisiou pre efektívnu justíciu (CEPEJ), ktorá je dostupná na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Účelom návrhu zákona je zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu, a to s cieľom vytvoriť predpoklady pre riešenie situácií, ktoré dočasne negatívne ovplyvňujú fungovanie súdov tým, že spôsobujú dočasnú absenciu zákonného sudcu (napríklad materská alebo rodičovská dovolenka, prerušenie výkonu funkcie sudcu, sťaž sudcu a pod.). V praxi sú súdy konfrontované so situáciami, kedy dočasný výpadok zákonného sudcu dlhodobejšieho charakteru spôsobuje nutnosť prerozdelenia vecí medzi ostatných kolegov tohto sudcu. Riešenie vzniknutej situácie pridelením nového voľného miesta sudcu pre dotknutý súd nie je účelné, pretože je jasné, že absencia sudcu je dočasná, a preto sa vytvorené nové miesto sudcu stane v predvídateľnom čase nadbytočné a nie je možné ho rušiť, pretože sudca je menovaný do funkcie bez časového obmedzenia. Rovnako nie je žiaduce riešiť túto situáciu dočasným pridelením sudcu z iného súdu, pretože tým dochádza len k presunu problému na iný súd, ktorému bude absentovať sudca, ktorý je dočasne preložený na iný súd. V európskom priestore je daný problém riešený rôznymi spôsobmi, ale najčastejšie sa možno stretnúť s inštitútom tzv. lietajúceho sudcu. Lietajúci sudca je sudca s osobitným statusom, pričom táto osobitosť spočíva v jednoduchšej možnosti zmeniť tomuto sudcovi miesto výkonu funkcie, a to podľa potreby pri riešení nedostatočných personálnych kapacít súdov, ktorých príčiny majú dočasný charakter. Tu treba mať na zreteli, že postavenie sudcov má svoje špecifiká vo všetkých ústavných poriadkoch, pričom spoločnou črtou sú osobitné podmienky pre zmenu miesta výkonu funkcie sudcu spravidla riešené priamo ústavnými normami rešpektujúc pri tom medzinárodne uznávané štandardy sudcovskej nezávislosti. Miera mobility sudcu sa vždy odvíja od ústavných noriem s tým, že od štátu k štátu sa táto miera mení. Nie je tomu inak ani v prípade Slovenskej republiky, ktorej ústavný poriadok pristupuje k problematike nepreložitelnosti sudcu pomerne konzervatívnym spôsobom. Návrh zákona tieto ústavné štandardy rešpektuje a vychádza z ústavných noriem upravujúcich status sudcu.

Od navrhovanej právnej úpravy predkladateľ očakáva pozitívny prínos pre zabezpečenie riadneho chodu súdov s ohľadom na plynulosť súdneho rozhodovania tak, aby nedošlo k zníženiu miery vybavovania nápadu došlého na súd. Je legitímnym očakávaním občanov, aby štát vytváral podmienky pre naplnenie ústavou garantovaných práv – v tomto prípade práva na súdnu ochranu. Je preto namieste prijímanie takých opatrení, ktoré

zabezpečenia, aby ústavné práva dozneli naplnenia svojho zmyslu. Predkladateľ má za to, že inštitút hosťujúceho sudcu – ako nazýva predkladaný návrh zákona „lietajúceho sudcu“ – je normatívnym opatrením, ktoré spĺňa túto požiadavku.

Samotné zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu si vyžaduje systémové zmeny v zákonnej úprave aj iných existujúcich inštitútov, a to napríklad určovanie voľných miest sudcov, obsadzovania týchto miest výberovým konaním, hodnotenie sudcu alebo pridelenie vecí sudcom. Okrem toho zavedenie hosťujúcich sudcov vyvoláva potrebu upraviť obdobné inštitúty ako dočasné pridelenie sudcu a stáž sudcu tak, aby právna úprava upravila jednoznačnú prioritu ich využívania po zavedení hosťujúcich sudcov pri riešení mimoriadnych situácií na súdoch týkajúcich sa najmä personálneho obsadenia súdov pri dočasnej absencii zákonného sudcu.

Na účely zavedenia inštitútu hosťujúceho sudcu je z legislatívno-technického hľadiska potrebné vykonať novelizáciu niekoľkých zákonov. Základným a nosným zákonom je zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v ktorom sa navrhujú zmeny a doplnenia týkajúce sa statusu hosťujúceho sudcu a súvisiacich inštitútov. V čl. II sa navrhuje vykonanie súvisiacej novely zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s cieľom upraviť rozhodovanie Súdnej rady Slovenskej republiky o obsadení voľného miesta hosťujúceho sudcu. V čl. III sa navrhuje zmena zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorej účelom je upraviť organizačné otázky súvisiace s inštitútom hosťujúceho sudcu. Všetky navrhované zmeny a doplnenia sú detailne popísané v osobitnej časti dôvodovej správy.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje od 1. júla 2019, pričom sa zohľadňuje predpokladaná dĺžka legislatívneho procesu, ako aj potrebná legisvakancia.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona zakladá vplyvy na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie. Návrh zákona nebude mať vplyvy na informatizáciu spoločnosti, ani vplyv na životné prostredie a na služby verejnej správy pre občana. Identifikované vplyvy sú bližšie popísané v doložke vybraných vplyvov a pripojených analýzach.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

B. Osobitná časť

K čl. I

(zákon č. 385/2000 Z. z.)

Všeobecne k hosťujúcim sudcom

Primárnym dôvodom pre zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu je zabezpečiť riadny chod súdnictva, a to v prípade dočasnej absencie sudcu. V prípade dočasnej absencie sudcu ide o situácie kedy sudca nemôže vykonávať funkciu sudcu, pričom jeho miesto nemožno obsadiť, pretože nie je voľným miestom sudcu a pridelenie nového voľného miesta sudcu na dotknutý súd nie je účelné, keďže absencia sudcu je dočasného charakteru (typicky materská dovolenka alebo rodičovská dovolenka, práceneschopnosť presahujúca šesť týždňov, sťaž sudcu, prerušenie výkonu funkcie sudcu podľa § 24 ods. 1 až 3 a poverenie plnením úloh v orgáne Európskej únie). V súčasnosti zákonná úprava umožňuje riešiť popísané situácie buď pridelením nového voľného miesta sudcu, preložením sudcu na dotknutý súd alebo dočasným pridelením sudcu na dotknutý súd. Tieto spôsoby riešenia nedostatkov v personálnom obsadení súdov však nezodpovedajú svojou povahou problému, ktorý majú vyriešiť, pretože určenie voľného miesta sudcu a preloženie sudcu má trvalý charakter, a dočasné pridelenie sudcu na druhej strane spôsobuje výpadok sudcu na materskom súde. Zavádzaný inštitút hosťujúceho sudcu je teda cielený na riešenie situácií, ktoré majú dočasný charakter a ktoré môžu negatívne ovplyvniť riadny chod súdu z hľadiska jeho výkonnosti, t.j. spôsobiť spomalenie vybavovania vecí. Tento inštitút nie je určený na riešenie situácií trvalého charakteru alebo systémových zmien ako napríklad zákonné zmeny v skladbe a početnosti nápadu súdu prostredníctvom zmien príslušnosti súdov (vecná, miestna, kauzálna príslušnosť), vytvorenia nového typu súdnej agendy alebo trvalého uvoľnenia miesta sudcu a pod. To znamená, že ak dôjde v trvalému uvoľneniu miesta sudcu (napr. preloženie na iný súd, prerušenie výkonu funkcie sudcu z dôvodu vzniku nároku na starobný dôchodok, smrť a pod.) a uvoľnené miesto sudcu je naďalej na tomto súde potrebné, tak vzniknutá situácia sa má riešiť prioritne trvalým obsadením miesta sudcu, t.j. pridelením na základe výberového konania alebo preložením sudcu. To platí aj v prípadoch trvalého zvýšenia nápadu vecí (napr. v dôsledku zmeny kauzálnej príslušnosti súdu, vzniku novej agendy a pod.), kedy je namieste trvalé personálne posilnenie dotknutého súdu. Rozlišovanie dočasného a trvalého riešenia personálneho obsadenia súdov akcentuje aj predkladaná právna úprava, čo z pohľadu aplikačnej praxe znamená, že – zjednodušene povedané – dočasné riešenie nemôže nahrádzať riešenia trvalého charakteru inak ako len dočasne. Ak sa teda trvalo uvoľní miesto sudcu, je potrebné vyhlásiť výberové konanie a obsadiť miesto sudcu trvalo. Je nežiaduce, aby trvalé uvoľnenie miesta sudcu bolo riešené dlhodobým „dočasným“ pridelením sudcu alebo využitím hosťujúceho sudcu, pretože cieľom zákonnej úpravy je zabezpečiť riadne personálne obsadenie súdov.

Zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu do právneho poriadku Slovenskej republiky si vyžaduje systémový zásah do právnej úpravy postavenia sudcov, pričom musí vychádzať z ústavnej úpravy postavenia sudcov a túto právnu úpravu rešpektovať. Obsahové vymedzenie sudcovskej nezávislosti je v Ústave Slovenskej republiky charakterizované niekoľkými zásadami, medzi ktoré patrí aj zásada nepreložitelnosti sudcu. Práve s touto zásadou úzko súvisí inštitút hosťujúceho sudcu, keďže podstata tohto inštitútu spočíva práve vo zvýšení mobility sudcu pri riešení krízových situácií v rozhodovacej činnosti súdov. Mobilitou sudcu v tomto prípade treba rozumieť možnosť zmeny miesta výkonu funkcie sudcu. Je legitímne očakávať, že štátne orgány vrátane súdov si plnia ich ústavné a zákonné

právomoci, pre ktorých výkon sú zriaďované takým spôsobom, ktorý zabezpečuje naplnenie s tým súvisiacich práv občanov štátu – v tomto prípade ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu. Tomuto účelu je podriadený aj inštitút hosťujúceho sudcu, a preto ho treba vnímať ako opatrenie, ktoré umožňuje efektívnejšie naplniť právo na súdnu ochranu čiastočne na úkor stability výkonu funkcie sudcu z hľadiska miesta jej výkonu pri rešpektovaní ústavných limitov nepreložitelnosti sudcu. Ústavné limity nepreložitelnosti sudcov sú vyjadrené v čl. 141a ods. 5 písm. d) a čl. 148 ods. 1 a 2. Vo všeobecnosti platí zásada, že sudcu možno preložiť na iný súd len s jeho súhlasom. Táto zásada pripúšťa jednu výnimku, a to je preloženie sudcu na iný súd na základe rozhodnutia disciplinárneho senátu (čl. 148 ods. 1). O preložení sudcov na iný súd rozhoduje Súdna rada Slovenskej republiky [čl. 141a ods. 5 písm. d)]. Okrem preloženia sudcu, ústava rozlišuje aj pridelenie sudcu, ktoré je prvotným úkonom pre vstup do systému kandidáta na funkciu sudcu. Aj o pridelení rozhoduje Súdna rada Slovenskej republiky [čl. 141a ods. 5 písm. d)]. Osobitným inštitútom je dočasné pridelenie sudcu, ktorý však ústava bližšie neupravuje, pričom odkazuje na úpravu podmienok dočasného pridelenia na zákonnú úpravu (čl. 148 ods. 2). V súčasnosti je týmto zákonom zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich (§ 12 cit. zákona). Takto koncipovaná ústavná úprava rozlišujúca tri inštitúty – pridelenie, preloženie a dočasné pridelenie – je východiskom pre uchopenie inštitútu hosťujúceho sudcu v zákonnej úprave.

Predkladaný návrh zákona mení koncept pridelenia sudcov na výkon funkcie sudcu. Doterajšia právna úprava pridelenia sudcov chápe pridelenie sudcu ako jeho pridelenie na konkrétny súd na voľné miesto sudcu (§ 11 zákona o sudcoch a prísediacich). Tieto parametre pridelenia sudcu sú však dané zákonom a nie Ústavou Slovenskej republiky. Ustanovenie čl. 141a ods. 5 písm. d) zveruje Súdnej rade Slovenskej republiky právomoc rozhodovať o pridelení sudcu. Ústavný text ďalej bližšie inštitút pridelenia sudcu neupravuje. Atribúty pridelenia ako pridelenie na konkrétny súd a na voľné miesto sudcu sú teda atribútmi zákonnej úpravy. Koncepčná zmena zákonnej úpravy spočíva v rozšírení úpravy pridelenia sudcu tak, že nepôjde len o pridelenie na konkrétny súd a na voľné miesto sudcu, ale aj o pridelenie na voľné miesto hosťujúceho sudcu pre obvod krajského súdu (§ 11 ods. 1). Miesto výkonu funkcie sudcu v tomto prípade nie je určené konkrétnym súdom, ale je určené obvodom krajského súdu, resp. je ním ktorýkoľvek okresný súd v obvode tohto krajského súdu. To znamená, že pridelenie sudcu Súdnu radou Slovenskej republiky v tomto prípade oprávňuje hosťujúceho sudcu na výkon funkcie na ktoromkoľvek okresnom súde v obvode príslušného krajského súdu bez potreby dodatočného rozhodovania o preložení hosťujúceho sudcu. Vo zvyšku platí doterajší koncept pridelenia sudcu, ktorým je pridelenie na voľné miesto sudcu – v tomto prípade voľné miesto hosťujúceho sudcu. Tu treba uviesť, že hosťujúci sudca je sudcom ako každý iný sudca – má rovnaké práva a povinnosti, do systému vstupuje rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, podrobuje sa pravidelnému hodnoteniu, je disciplinárne zodpovedný atď. Je však pridelený na voľné miesto hosťujúceho sudcu, s ktorým je spojený výkon funkcie na vopred neurčenom konkrétnom súde v obvode konkrétneho krajského súdu. Ide teda o sudcu so špecificky určeným miestom výkonu funkcie sudcu tak, aby bola zabezpečená jeho mobilita pri riešení situácií, ktoré ohrozujú riadny chod súdov a sú rizikom pre naplnenie práva na súdnu ochranu. Pridelenie sudcu aj podľa novej právnej úpravy bude podliehať súhlasu sudcu. Tu treba uviesť, že súhlas s pridelením nie je ústavnou podmienkou pridelenia sudcu, upravuje ho len zákon. Niet však dôvodu na upustenie od zaužívaného štandardu, a preto bude platiť, že sudca sa stane hosťujúcim sudcom len na základe vlastného súhlasu; bez tohto súhlasu nie je obsadenie voľného miesta hosťujúceho sudcu možné.

Mobilita hosťujúceho sudcu je zabezpečená tým, že premiestnenie hosťujúceho sudcu na iný okresný súd v obvode príslušného krajského súdu už nevyžaduje jeho ďalší súhlas, pretože tento je daný tým, že je udelený súhlas s pridelením Súdnou radou Slovenskej republiky na také voľné miesto sudcu, s ktorým je spojená práve táto mobilita sudcu. Súčasne sa navrhuje, aby miesto výkonu funkcie hosťujúceho sudcu určoval predseda krajského súdu. V tomto prípade nejde o preloženie sudcu, ani o jeho dočasné pridelenie.

Z vyššie uvedeného textu vyplýva, že popri zmene pridelenia sudcov sa navrhuje aj zmena v chápaní voľného miesta sudcu. Návrh zákona rozlišuje medzi voľným miestom sudcu a voľným miestom hosťujúceho sudcu. Rozdielnosť medzi týmito dvoma voľnými miestami je daná tým, že voľné miesto sudcu je vždy spojené s konkrétnym súdom a obsadzuje sa pridelením alebo preložením sudcu a na druhej strane voľné miesto hosťujúceho sudcu nie je spojené s konkrétnym súdom (čo však neznamená, že tento sudca nemá osobný úrad), ale je spojené s obvodom krajského súdu, pričom sa obsadzuje taktiež pridelením na základe výsledkov výberového konania. Voľné miesta hosťujúcich sudcov bude určovať ministerstvo spravodlivosti za takých podmienok, za akých doteraz určovalo voľné miesta sudcov [k tomu pozri § 71 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov]. Vzhľadom na špecifickosť inštitútu hosťujúceho sudcu sa navrhuje aj zákonný limit počtu takýchto miest, ktorý predstavuje percentuálny podiel na celkovej počte miest sudcov. Zabezpečí sa tak vyváženosť systému aj s ohľadom na dosiahnutie stavu, kedy je žiaduce, aby počet miest hosťujúcich sudcov bol vždy pod hranicou potreby počtu takýchto sudcov, čím sa zabezpečí plné vyťaženie hosťujúcich sudcov. Cieľový stav je, aby každý hosťujúci sudca mal v ktoromkoľvek momente určené miesto výkonu funkcie sudcu a túto funkciu aj vykonával. K tejto problematike pozri bližšie odôvodnenie k čl. III.

Právna úprava si okrem samotného zavedenia inštitútu hosťujúceho sudcu vyžaduje aj zmenu súvisiacich ustanovení, ktoré bezprostredne pracujú s pojmami „pridelenie sudcu“ a „voľné miesto sudcu“. Na tento účel sa teda vykonávajú súvisiace zmeny právnej úpravy pridelenia sudcov, dočasného pridelenia, stáže sudcu, výberového konania a obsadzovania voľných miest sudcov. Okrem toho je potrebné inštitút hosťujúceho sudcu zohľadniť v právnej úprave hodnotenia a odmeňovania sudcov. Z organizačného hľadiska je potrebné aj vykonanie zmien v oblasti tvorby rozvrhu práce súdov. Všetky popísané zmeny sa týkajú zákona o sudcoch a príslušiakoch. Ďalej je potrebné vykonať aj zmeny a doplnenia súvisiacich zákonov, ktorými sú zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Inštitút hosťujúceho sudcu nie je v európskom právnom priestore novinkou. Obdobnú právnu úpravu pozná napríklad Rakúsko (Richterdienstgesetz, BGBl. No. 305/1961), Francúzsko (Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature), Taliansko (LEGGE 13 febbraio 2001, n. 48, in Gazz. Uff., 12 marzo, n. 59) alebo Holandsko (pozn. lietajúci sudca nie je upravený v zákonnej úprave, ale prakticky sa využíva).

K bodom 1 a 2 (§ 5 ods. 1 a § 11 ods. 1)

Ako vyplýva z predchádzajúceho textu, návrh zákona vychádza pri úprave hosťujúceho sudcu z ústavnej úpravy pridelenia sudcov. Cieľom navrhovanej zmeny § 5 ods. 1 písm. i) a § 11 ods. 1 je zaviesť rozlišovanie medzi pridelením sudcu na výkon funkcie na okresný súd (doterajší stav) a pridelením na výkon funkcie hosťujúceho sudcu (doplňaný

stav). V jednom aj v druhom prípade bude platiť, že voľné miesto sudcu na okresnom súde a voľné miesto hosťujúceho sudcu sa bude obsadzovať na základe hromadného výberového konania, t.j. z databázy kandidátov na funkciu sudcu; na tento účel sa novelizuje § 28 zákona o sudcoch a prísediacich. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že kandidát na funkciu sudcu musí splniť rovnaké podmienky pre vznik funkcie sudcu, bez ohľadu na to, či sa obsadzuje voľné miesto sudcu alebo voľné miesto hosťujúceho sudcu.

Doterajšie znenie § 5 ods. 1 písm. a) upravovalo súhlas s vymenovaním do funkcie sudcu a s pridelením na vopred určený súd. Po novom bude obsahovať aj súhlas s pridelením pre obvod krajského súdu ako hosťujúci sudca. Zmena cit. ustanovenia sa odvádza od zmeny § 11 ods. 1. Ustanovenie § 11 upravuje pridelenie sudcu. Ide teda o ustanovenie, ktoré podrobnejšie rozvíja ústavnú úpravu prideľovania sudcov a ustanovuje zákonné atribúty pridelenia sudcu. V § 11 ods. 1 sa upravuje zásada, že prideleniu sudcu na okresný súd predchádza hromadné výberové konanie a prideleniu sudcu na súd vyššieho stupňa predchádza výberové konanie. Keďže pridelenie sudcu sa rozširuje o pridelenie sudcu na výkon funkcie hosťujúceho sudcu, je potrebné túto otázku upraviť aj v § 11 ods. 1, a teda bude platiť, že prideleniu na výkon funkcie hosťujúceho sudcu bude predchádzať hromadné výberové konanie.

K bodu 3 (§ 11 ods. 4)

Vzhľadom na rozlišovanie medzi pridelením na konkrétny súd a pridelením na voľné miesto hosťujúceho sudcu pre obvod krajského súdu je potrebné primerane upraviť § 11 ods. 4, a to doplnením právnej úpravy rovnakým spôsobom ako v bode 1. Z praktickej stránky veci bude teda platiť, že pridelenie hosťujúceho sudcu pre obvod krajského súdu Súdna rada Slovenskej republiky oznámi ministerstvu spravodlivosti. Na tomto podklade bude ministerstvo zverejňovať na svojom webovom sídle zoznam hosťujúcich sudcov podľa navrhovaného § 11a ods. 6.

K bodu 4 (§ 11a)

Navrhovaný § 11a zavádza inštitút hosťujúceho sudcu.

Z hľadiska systematiky je tak potrebné spraviť v zákone o sudcoch a prísediacich, t.j. v statusovej úprave sudcov. Vzhľadom na charakter tohto inštitútu je potrebné ho ukotviť v druhom diele, ktorý doteraz upravoval pridelenie sudcu, dočasné pridelenie a preloženie sudcu. Vzhľadom na zmeny v charaktere prideľovania sudcov sa javí ako účelné ustanovenie zaradiť za § 11, ktorý upravuje pridelenie sudcu. Zvýrazňuje sa tak účel tohto inštitútu opísaný vo všeobecnej časti dôvodovej správy.

Ako už vyplýva z predchádzajúceho textu, inštitút hosťujúceho sudcu je špecifickým inštitútom, ktorého zavedenie do právnej úpravy si vyžaduje niektoré systémové zmeny. Po novom bude zákonná úprava rozlišovať voľné miesto sudcu a voľné miesto hosťujúceho sudcu. S voľným miestom sudcu je spojená určitá miera stability sudcu na konkrétnom súde, pričom zmena tohto statusu je možná len na základe preloženia sudcu (na súd toho istého stupňa, vyššieho stupňa alebo nižšieho stupňa, t.j. vo vertikálnej rovine) alebo jeho dočasného pridelenia (len v horizontálnej rovine). S voľným miestom hosťujúceho súdu je naopak spojená vyššia miera mobility miesta výkonu „práce“ v rámci obvodu krajského súdu mimo inštitútov preloženia sudcu alebo dočasného pridelenia sudcu. Hosťujúci sudca teda nie je pridelený na konkrétny súd, ale je pridelený pre obvod určitého krajského súdu na voľné

miesto hostujúceho sudcu, a funkciu sudcu vykonáva na ktoromkoľvek z okresných súdom v obvode krajského súdu. Uvedený koncept je normatívne upravený v § 11a ods. 1, v ktorom sa zohľadňuje atribút voľného miesta hostujúceho sudcu v obvode krajského súdu. Zároveň sa v tomto ustanovení upravuje podmienka súhlasu sudcu s pridelením na voľné miesto hostujúceho sudcu. Rešpektuje sa tak doterajší zákonný stav, podľa ktorého je súhlas s pridelením podmienkou účinného pridelenia sudcu. Normatívny text v tomto ustanovení zároveň zavádza pojem „voľné miesto hostujúceho sudcu“.

V navrhovanom § 11a ods. 2 sa upravuje miesto výkonu funkcie sudcu v prípade hostujúceho sudcu, a to tak, že týmto miestom je ktorýkoľvek okresný súd v obvode krajského súdu. Hostujúci sudca bude oprávnený vykonávať súdnicstvo z titulu toho, že je hostujúcim sudcom len na súde prvého stupňa. Miesto výkonu funkcie sudcu bude určovať predseda krajského súdu, pre obvod ktorého bol hostujúci sudca pridelený, a to podľa potreby na tom-ktorom súde v obvode krajského súdu, t.j. podľa toho ako vzniknú dôvody pre využitie hostujúceho sudcu. Mobilita hostujúceho sudcu je daná v tomto prípade tým, že o zmene miesta výkonu práce nebude rozhodovať Súdna rada Slovenskej republiky, pretože nejde o preloženie sudcu, ale predseda krajského súdu. Predkladateľ zvažoval pri príprave návrhu zákona možnosť, aby hostujúci sudca vykonával svoju funkciu aj na súde vyššieho stupňa, v tomto prípade na krajskom súde, pre obvod ktorého je voľné miesto hostujúceho sudcu vytvorené. Aj keď sa javí ako účelné, aby hostujúci sudca mohol vypomôcť aj v prípade krízovej situácie na súdoch vyššieho stupňa, nie je namieste, aby sa tak dialo len na základe rozhodnutia predsedu krajského súdu. Z tohto dôvodu predkladateľ upustil od tejto alternatívy a zvolil iné riešenie, ktoré umožní hostujúcemu sudcovi výkon funkcie na súde vyššieho stupňa. Navrhuje sa, aby hostujúci sudca mohol vykonávať funkciu na súde vyššieho stupňa len na základe rozhodnutia Súdnej rady Slovenskej republiky o dočasnom pridelení. K tomu pozri tiež odôvodnenie k § 11a ods. 3.

Pretože jednou zo základných charakteristík inštitútu hostujúceho sudcu je to, že je určený na riešenie krízových, či mimoriadnych situácií pri výkone súdnicstva, je nutné, aby zákonná úprava v tomto duchu vymedzila limity využitia uvedeného inštitútu. Tomu je podriadené definovanie dôvodov, ktoré umožňujú využitie tohto inštitútu, ktoré sa navrhuje v § 11a ods. 2. Zákonná úprava bude umožňovať využitie hostujúceho sudcu len na účely zastupovania zákonného sudcu.

Zastupovanie zákonného sudcu bolo doteraz v právnej úprave vnímané tak, že o zastupovanie išlo len v prípade neprítomnosti sudcu, ktorá nepresahuje šesť týždňov. V takomto prípade sa aplikuje právna úprava podľa § 50 ods. 2 písm. c) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorej veci zastupovaného sudcu preberá zastupujúci sudca určený rozvrhom práce. V prípade šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti sudcu dochádza *ex lege* k prerozdeleniu vecí absentujúceho sudcu medzi ostatných sudcov príslušného súdu. Nová právna úprava ponecháva oba režimy nedotknuté, resp. umožňuje, aby krátkodobá neprítomnosť sudcu bola riešená zastupovaním podľa rozvrhu práce a zároveň, aby v prípade šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti sudcu došlo k prerozdeleniu jeho vecí. Súčasne však umožňuje v prípade dlhodobej neprítomnosti zákonného sudcu využitie hostujúceho sudcu, ktorý bude zastupovať zákonného sudcu.

V navrhovanom § 11a ods. 2 sú uvedené v písmenách a) až g) tie dôvody neprítomnosti sudcu, ktoré svojou povahou predpokladajú dlhšiu (nie krátkodobú) neprítomnosť sudcu, nespôsobujú trvalé uvoľnenie miesta sudcu, ktoré by bolo možné obsadiť výberovým konaním, a ktoré tak tvoria bázu pre zastupovanie zákonného sudcu

hostujúcim sudcom. Dôvodmi pre zastupovanie zákonného sudcu hostujúcim sudcom sú materská a rodičovská dovolenka zákonného sudcu, práceneschopnosť zákonného sudcu presahujúca šesť týždňov, sťaž zákonného sudcu, prerušenie výkonu funkcie a poverenie plnením úloh v orgáne Európskej únie. V prípade materskej a rodičovskej dovolenky ide o situáciu, ktorá v úhrne môže trvať až tri roky. Hoci práceneschopnosť nad rámec šiestich týždňov odôvodňuje prerozdelenie vecí zákonného sudcu, môže byť táto vo väčšine prípadov efektívnejšie riešená zastupovaním zo strany hostujúceho sudcu. Dočasné pridelenie sudcu na iný súd (§ 12) je taktiež spôsobilé dočasne (najviac na jeden rok) ovplyvniť personálnu situáciu na súde, z ktorého sudca prechodne odišiel na iný súd. Sťaž je ďalším inštitútom, ktorý môže spôsobiť absenciu zákonného sudcu, a to v trvaní v úhrne až štyri roky. V súvislosti so sťažou sudcu treba upozorniť na to, že dochádza k systémovým zmenám tohto inštitútu, ktoré povedú k zníženiu jej využívania, a teda aj nutnosti zastupovať sťažujúceho zákonného sudcu. Špecifickú povahu má inštitút prerušenia výkonu funkcie sudcu, ktorý v súčasnosti existuje v dvojakej podobe – buď v dôsledku začatia vykonávania funkcie nezlučiteľnej s výkonom funkcie sudcu alebo v dôsledku, zjednodušene, odchodu do dôchodku. Odchod do dôchodku umožňuje, aby miesto sudcu bolo určené ako voľné miesto sudcu, ktoré sa obsadzuje výberovým konaním. V prípade prerušenia výkonu funkcie sudcu v dôsledku začatia vykonávania funkcie nezlučiteľnej s výkonom funkcie sudcu nevzniká voľné miesto sudcu, keďže ide o dočasnú absenciu zákonného sudcu. Táto situácia tým pádom predstavuje ďalší dôvod pre zastupovanie zo strany hostujúceho sudcu. Obdobne je potrebné uchopiť aj dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu podľa § 22 zákona o sudcoch a prísediacich, keďže aj tento inštitút môže ovplyvniť personálne obsadenie súdu, pretože sudca, ktorý ma dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu nemôže vykonávať svoju funkciu. Preto je namieste aj dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu zahrnúť medzi dôvody zastupovania zákonného sudcu hostujúcim sudcom. Rovnakú kvalitu z hľadiska praktického fungovania súdu má aj poverenie plnením úloh v orgáne Európskej únie. Aj pri tomto inštitúte tak nachádzame opodstatnenie využitia hostujúceho sudcu.

S navrhovanou zmenou zastupovania zákonného sudcu hostujúcim sudcom úzko súvisí zmena § 51 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v čl. III v prípade prerozdelenia vecí zákonného sudcu. Podstata tejto zmeny spočíva v tom, že v prípade zastupovania hostujúcim sudcom nebude dochádzať k prerozdeleniu vecí zákonného sudcu, ale celé oddelenie zastupovaného zákonného sudcu prevezme hostujúci sudca. Tým sa dosiahne riadny výkon súdnictva účelnejším spôsobom ako prerozdelením týchto vecí medzi ostatných sudcov.

V § 11a ods. 3 sa vyjadruje zásada, že hostujúci sudca môže vykonávať funkciu sudcu na súde vyššieho stupňa len na základe dočasného pridelenia podľa § 12. Rešpektuje sa tak pravidlo, že na súde vyššieho stupňa môže sudca vykonávať funkciu len na základe rozhodnutia Súdnej rady Slovenskej republiky. Návrh zákona nezakazuje hostujúcemu sudcovi vykonávať funkciu na krajskom súde, Špecializovanom trestnom súde a prípadne na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Podmieňuje ju však rozhodnutím Súdnej rady Slovenskej republiky prostredníctvom inštitútu dočasného pridelenia sudcu. V praxi to bude znamenať to, že v prípade nedostatočného personálneho obsadenia súdu vyššieho stupňa, ktoré má dočasný charakter (navrhovaný § 12 ods. 2 v spojitosti s § 11a ods. 2), sa bude môcť aplikovať postup podľa § 12, a teda Súdna rada Slovenskej republiky bude môcť dočasne prideliť hostujúceho sudcu na súd vyššieho stupňa. Týmto súdom je krajský súd, Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky. Tu treba uviesť, že po novom bude zákonná úprava upravovať prioritu využitia inštitútov pridelenia, preloženia,

hostujúceho sudcu a dočasného pridelenia pri riešení nedostatkov v personálnom obsadení súdov tak, že dočasné pridelenie bude až tou poslednou možnosťou.

V § 11a ods. 4 sa navrhuje časové obmedzenie využitia hostujúceho sudcu. Logika veci káže, aby využitie tohto inštitútu malo svoje časové obmedzenie, pretože ide o inštitút, ktorým sa majú riešiť mimoriadne situácie, pre ktoré je charakteristická ich dočasná povaha. Koncepčne sa preto navrhuje problematiku uchopiť tak, aby využitie hostujúceho sudcu na konkrétnom súde skončilo v momente, ak odpadne zákonný dôvod jeho využitia, t.j. skončilo zastupovanie. V prípade zastupovania zákonného sudcu dochádza k skončeniu výkonu funkcie hostujúceho sudcu na konkrétnom súde priamo zo zákona, a to v deň keď zastúpený zákonný sudca začne vykonávať svoju funkciu. To znamená, že odpadnutím dôvodu pre zastupovanie, nebude opodstatnenie pre využitie hostujúceho sudcu na dotknutom súde; samozrejme nie je vylúčená eventualita, že medzičasom vznikne na tom istom súde iný dôvod pre využitie hostujúceho sudcu (napr. sudkyňa sa vráti z rodičovskej dovolenky, ale zároveň iný sudca tohto istého súdu začne vykonávať stáž).

Berúc do úvahy obdobné úpravy v štátoch EÚ je zrejmé, že využitie inštitútu hostujúceho sudcu je podmienené aj motivačnými faktormi, ktoré robia túto pozíciu zaujímavou z pohľadu osôb, ktoré svoju odbornú a pracovnú kapacitu prepožičiavajú pre riešenie mimoriadnych situácií na súdoch, aj za cenu nižšej miery stability miesta výkonu ich práce. Predkladateľ volí v návrhu zákona dva takéto faktory – jednoduchšie podmienky kariérneho rastu a finančná motivácia v podobe príplatku za výkon funkcie hostujúceho sudcu. Problematika kariérneho rastu hostujúceho sudcu je riešená v § 11a ods. 5; príplatok za výkon funkcie hostujúceho sudcu v navrhovanom § 71a. Navrhovaná právna úprava umožňuje, aby bol hostujúci sudca po piatich rokoch výkonu funkcie hostujúceho sudcu preložený na iný okresný súd mimo výberového konania. Tu treba uviesť, že hostujúci sudca už prešiel hromadným výberovým konaním, resp. že už v súčasnosti platí, že voľné miesto sudcu na okresnom súde možno obsadiť bez výberového konania, ak sa obsadzuje preložením sudcu (pozri § 28 ods. 1). Na základe uvedeného môže teda hostujúci sudca po piatich rokoch výkonu funkcie hostujúceho sudcu obsadiť stabilné miesto sudcu na konkrétnom okresnom súde, a to na základe preloženia na vlastnú žiadosť a s jeho súhlasom. Preloženie je samozrejme podmienené existenciou voľného miesta sudcu na konkrétnom okresnom súde a rozhodnutím Súdnej rady Slovenskej republiky. Zákonná úprava nelimituje preloženie hostujúceho sudcu z hľadiska územného obvodu. Hoci platí, že hostujúci sudca je pridelený pre obvod krajského súdu, preložený môže byť aj mimo obvodu tohto krajského súdu. Hostujúci sudca bude môcť byť preložený podľa § 14 ods. 2 a 3 aj na krajský súd, resp. súd vyššieho stupňa, ale v tomto prípade len na základe výsledkov výberového konania. Preloženie na súd vyššieho stupňa sa podľa § 11 ods. 3 realizuje vždy na základe výberového konania. To bude platiť aj pre hostujúceho sudcu. V tomto výberovom konaní sa však bude uplatňovať, tak ako u iných sudcov, ustanovenie § 28g zákona o sudcoch a prísediacich, t.j. hostujúci sudca nemusí nevyhnutne absolvovať celé výberové konanie, ale len jeho určené časti, ak bol v rámci hodnotenia hodnotený stupňom „výborný“. V rámci zmien navrhovaných v § 14 ods. 5 sa navrhuje, aby v prípade hostujúcich sudcov nemohlo dôjsť k skráteniu lehoty podľa § 14 ods. 5, a teda v prípade hostujúceho sudcu nebude možné aplikovať pravidlo, podľa ktorého z dôvodov hodných osobitného zreteľa by bolo možné hostujúceho sudcu preložiť na iných súd aj pred uplynutím lehoty piatich rokov odo dňa vymenovania do funkcie sudcu. Zároveň sa navrhuje, aby sa do tejto lehoty nezapočítavali nasledovné udalosti: čas materskej dovolenky, rodičovskej dovolenky, stáže sudcu, poverenia sudcu plnením úloh v orgáne Európskej únie, prerušenia výkonu funkcie sudcu a dočasného

pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Niet dôvodu na to, aby tieto udalosti znemožňovali plné využitie hosťujúceho sudcu.

Navrhovaný § 11a ods. 6 rieši otázku ukotvenia hosťujúceho sudcu z hľadiska sudcovskej samosprávy. Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o sudcoch a príslušiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov plénum súdu tvoria sudcovia príslušného súdu. Hosťujúci sudca nie je sudcom, ktorý by bol pridelený na konkrétny súd, a teda je sporné, či je „sudcom príslušného súdu“. Takáto úprava nedáva odpoveď na otázku členom, ktorého pléna je hosťujúci sudca. Preto je potrebné túto otázku vyriešiť explicitne. Na tento účel sa po vzore § 12 ods. 4 navrhuje osobitná právna úprava, podľa ktorej bude hosťujúci sudca členom pléna toho súdu, na ktorom aktuálne vykonáva funkciu sudcu hosťujúceho sudcu. Návrh zákona nelimituje hosťujúceho sudcu v možnosti uchádzať sa o členstvo v sudcovskej rade súdu, na ktorom vykonáva funkciu ani o vyššiu sudcovskú funkciu v rámci grémia okresného súdu alebo kolégia súdu vyššieho stupňa.

Podľa navrhovaného § 11a ods. 7 bude platiť, že ministerstvo spravodlivosti bude viesť zoznam hosťujúcich sudcov. Keďže hosťujúci sudcovia sú pridelení pre obvody krajských súdov, bude zverejnený aj zoznam členení podľa krajských súdov. Pod vedením daného zoznamu sa má na mysli zapisovanie údajov do tohto zoznamu a ich pravidelná aktualizácia. Zároveň sa v § 11a ods. 6 navrhuje publicita predmetného zoznamu, pričom bude zverejnený na webovom sídle ministerstva. Zapisovanie hosťujúcich sudcov do zoznamu bude ministerstvo vykonávať na podklade oznámenia Súdnej rady Slovenskej republiky podľa § 11 ods. 4. Akonáhle bude hosťujúci sudca preložený na konkrétny súd na voľné miesto sudcu (§ 14), ministerstvo spravodlivosti hosťujúceho sudcu zo zoznamu vymaže. Rovnako tak spraví aj v iných prípadoch, ak dôjde k zániku statusu hosťujúceho sudcu.

K bodu 5 (§ 12 ods. 1)

Dočasné pridelenie sudcu je jednou z krátkodobých (dočasných) zmien v právnom postavení sudcu. Dočasné pridelenie má svoj ústavný základ v čl. 148 ods. 2 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky („*Dôvody prerušenia výkonu sudcovskej funkcie, podmienky na dočasné pridelenie sudcu a ďalšie podmienky na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu ustanoví zákon.*“). Text ústavy teda predpokladá existenciu dočasného pridelenia, pričom vyžaduje, aby zákon upravil podmienky na dočasné pridelenie sudcu. Ústava priamo neupravuje podmienky dočasného pridelenia, aj keď zrejme možno vychádzať z toho, že dočasné pridelenie sudcu je obsahovou súčasťou „pridelenia sudcu“, a teda len Súdnej rade Slovenskej republiky patrí právo rozhodovať o (dočasnom) pridelení sudcu [k tomu pozri čl. 141a ods. 5 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky].

Je potrebné uviesť, že inštitút dočasného pridelenia je v podmienkach právneho poriadku tradičným inštitútom, ktorý však prešiel viacerými systémovými zmenami. Tou najvýraznejšou bolo prijatie ústavného zákona č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Do prijatia týchto ústavných zmien zákonná úprava dočasného pridelenia v sebe zahŕňala fakticky aj inštitút stáže sudcu (§ 13) tak ako ho pozná právna úprava v súčasnosti. Po ústavných zmenách z roku 2001 môže Súdna rada Slovenskej republiky sudcu dočasne prideliť len na iný súd; dočasné pridelenie na iný štátny orgán sa odčlenilo do podoby samostatného inštitútu – stáž sudcu.

Z historického pohľadu je zaujímavé sledovať vývoj účelu tohto inštitútu. Pôvodné znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich upravovalo nasledovné účely: zabezpečenie riadneho chodu súdnictva, využitie skúseností sudcu v iných orgánoch štátu, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie na výkon súčasnej alebo budúcej funkcie, čím v zásade nadväzovalo na pôvodnú právnu úpravu (porovnaj § 40 a 41 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch a § 57 a 58 zákona č. 36/1964 Zb. o organizácii súdov a o voľbách sudcov). Od roku 2002 „využitie skúseností sudcu v iných orgánoch štátu“ bolo inkorporované do inštitútu stáže sudcu, a to zákonom č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Od roku 2009, resp. od účinnosti zákona č. 517/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých platí len jeden účel dočasného pridelenia sudcu, a to „zabezpečenie riadneho chodu súdnictva“.

Spoločnou črtou všetkých doterajších úprav po roku 1989 bolo to, že dočasné pridelenie bolo a je podmienené súhlasom sudcu. V čom sa právne úpravy postupne menili boli otázky subjektu rozhodujúceho o dočasnom pridelení (predseda súdu, minister, Súdna rada Slovenskej republiky), časové obmedzenie dočasného pridelenia, osobitné podmienky pridelenia (napr. bezpečnostná previerka), (ne)možnosť dočasného pridelenia na súd vyššieho stupňa a pod.

Podľa platnej právnej úpravy v § 12 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú parametre dočasného pridelenia nasledovné:

1. je možné len na účel zabezpečenia riadneho chodu súdnictva
2. vyžaduje súhlas sudcu
3. je možné len na iný súd (vyššieho, nižšieho, toho istého stupňa)
4. vyžaduje sa rozhodnutie Súdnej rady Slovenskej republiky
5. vyžaduje sa vyjadrenie predsedu „materského“ súdu
6. môže trvať najviac dva roky v období troch rokov, alebo najviac päť rokov na Špecializovanom trestnom súde
7. počas dočasného pridelenia platia určité obmedzenia v rámci sudcovskej samosprávy
8. počas dočasného pridelenia sudcu je zakázaný výkon funkcie sudcu na dvoch súdoch

Je potrebné uviesť, že všetky vyššie popísané parametre dočasného pridelenia spadajú do rámca ústavného splnomocnenia upraviť zákonom „podmienky na dočasné pridelenie sudcu“ (čl. 148 ods. 2).

Aplikačná prax poukazuje na to, že inštitút dočasného pridelenia sudcu je využívaný rôznym spôsobom a v rôznej intenzite. Ako vyplýva z údajov dostupných na webovom sídle Súdnej rady Slovenskej republiky od roku 2002 do konca roku 2017 bol tento inštitút využitý v 404 prípadoch. Z toho v 372 (92%) prípadoch išlo o dočasné pridelenie na súd vyššieho stupňa, v 20 (5%) prípadoch na súd tohto istého stupňa a v 12 (3%) prípadoch na súd nižšieho stupňa. Z uvedeného je zrejmé, že dočasné pridelenie sa využíva v drvivej väčšine prípadov na súdoch vyššieho stupňa. Podľa poznatkov aplikačnej praxe ďalej možno poukázať na to, že dočasné pridelenie je využívané najmä v situáciách, kedy na súde vyššieho stupňa nie sú obsadené všetky voľné miesta sudcov, pričom je potrebné zabezpečiť riadny chod súdnictva z titulu absentujúcich sudcov. Tento postup zodpovedá duchu zákona do momentu pokiaľ sa ním nesupluje nedostatočné personálne obsadenie súdu z dlhodobého hľadiska, najmä ak dočasné pridelenie presahuje rámec niekoľkých rokov. Tiež treba poukázať na to, že

k predĺženiu dočasného pridelenia došlo v 26 prípadoch, pričom vo všetkých z týchto prípadov sa jednalo o predĺženie dočasného pridelenia na súde vyššieho stupňa. Argumentácia aplikačnej praxe pri dočasnom pridelení sudcu na súd vyššieho stupňa je častokrát postavená na potrebe zvyšovania kvalifikácie sudcu alebo jej prehĺbovania. Tu je potrebné uviesť, že tento účel dočasného pridelenia sudcu bol z právnej úpravy vypustený s účinnosťou od 1. januára 2009. Cieľom zákonnej úpravy je vytvoriť podmienky pre riadne fungovanie súdov tým, že sú z personálneho hľadiska obsadené stabilne a dlhodobo. Stav, kedy nedostatočné personálne kapacity súdu vyššieho stupňa sú nahrádzané dočasným pridelením sudcov zo súdov nižšieho stupňa namiesto vyhlásenia výberového konania síce dočasne rieši situáciu súdu vyššieho stupňa, na strane druhej však nepriaznivo ovplyvňuje fungovanie súdov nižšieho stupňa odkiaľ sú dočasne „presúvaní“ sudcovia na súd vyššieho stupňa, pretože hoci len dočasný odchod sudcu na iný súd spôsobuje nutnosť prerozdelenia už raz pridelených vecí ostávajúcim sudcom materského súdu. Predkladateľ má za to, že prax musí reflektovať požiadavku na riadne a stabilné obsadenie súdu sudcami. Na tento účel je potrebné voľné miesto sudcu v prvom rade riadne obsadiť vo výberovom konaní a nie zabezpečovať chod súdu dočasným pridelením sudcu z iného súdu.

Na základe uvedeného a berúc do úvahy zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu sa navrhuje systémová zmena dočasného pridelenia sudcu z pohľadu možnosti využitia tohto inštitútu, pričom sa kladie dôraz v prvom rade na to, aby voľné miesta sudcov boli obsadené v riadnom výberovom konaní. Ďalej sa preferuje riešenie nepriaznivej situácie v personálnom obsadení súdu inštitútom hosťujúceho sudcu. A iba ak tieto možnosti nemožno využiť na riešenie vzniknutého problému, až potom možno pristúpiť k využitiu inštitútu dočasného pridelenia sudcu z iného súdu. Týmto zásadám je podriadená aj zmena § 12 ods. 1, pričom sa nanovo nastavujú podmienky využitia dočasného pridelenia sudcu, ktorými sú:

1. nemožnosť zabezpečiť riadny chod súdnictva pridelením sudcu, t.j. ide o prípad, kedy nie je účelné súdu určiť voľné miesto sudcu a toto obsadiť výberovým konaním kandidátom na funkciu sudcu, resp. voľné miesto nie je určené,
2. nemožnosť zabezpečiť riadny chod súdnictva preložením sudcu; t.j. ide o prípad, kedy nie je účelné súdu určiť voľné miesto sudcu a toto obsadiť výberovým konaním sudcom z iného súdu, resp. voľné miesto nie je určené,
3. nemožnosť zabezpečiť riadny chod súdnictva hosťujúcim sudcom, t.j. ide o prípad, kedy nie je v obvode príslušného súdu k dispozícii „voľný“ hosťujúci sudca,
4. súhlas dočasne pridelovaného sudcu – tu sa rešpektuje zásada, podľa ktorej presúvanie sudcu zo súdu na súd je podmienené súhlasom sudcu,
5. môže ísť o horizontálne (na súd toho istého stupňa) alebo o vertikálne pridelenie (na súd vyššieho stupňa alebo na súd nižšieho stupňa).

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že dočasné pridelenie sudcu mení svoj charakter, a to práve z dôvodu zavedenia inštitútu hosťujúceho sudcu, resp. z dôvodu docieľiť stav, kedy sa preferuje obsadzovanie voľných miest sudcov riadnym výberovým konaním (trvalým spôsobom) a nie dočasnými riešeniami. Pripustenie alternatívy, kedy by dočasné pridelenie sudcu umožnilo „bezbrehé“ presúvanie sudcov z jedného súdu na iný súd namiesto trvalého obsadzovania voľných miest sudcov nie je namieste, pretože fakticky ohrozuje činnosť materských súdov, z ktorých sú sudcovia dočasne pridelovaní na výkon funkcie sudcu na iné súdy tým, že sa len v systéme vytvárajú – zrejme zbytočne – ďalšie „diery“, ktoré je potrebné „plátať“.

Vzhľadom na to, že hosťujúci sudca vykonáva funkciu len na okresnom súde, nemôže byť inštitút hosťujúceho sudcu využitý na súdoch vyššieho stupňa. Preto pre riešenie dočasných zmien v personálnom obsadení súdov vyššieho stupňa (krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky) sa bude využívať inštitút dočasného pridelenia sudcu, pričom nie je vylúčené, že i hosťujúci sudca bude dočasne pridelený na súd vyššieho stupňa. Nedostatky v personálnom obsadení okresných súdov, ktoré majú dočasný charakter sa však budú prioritne riešiť využitím hosťujúceho sudcu, a iba ak tento inštitút nie je možné využiť, bude nasledovať možnosť dočasného pridelenia sudcu z jedného okresného súdu na iný okresný súd.

K bodu 6 (§ 12 ods. 2)

Ako už vyplýva z predchádzajúceho textu, historicky boli dôvody dočasného pridelenia sudcu vymedzené v zákonnej úprave rôznym spôsobom, ktoré zodpovedali rôznemu ústavnému vymedzeniu fungovania súdov a postavenia sudcov. V kontexte účelu predkladaného návrhu zákona je namieste prehodnotiť dôvody dočasného pridelenia sudcu a tieto nastaviť skutočným potrebám súdov tak, aby tento inštitút plnil svoj účel – zabezpečovať riadny chod súdnictva. Preto sa navrhuje zákonné obmedzenie využitia daného inštitútu len na tie prípady, v ktorých prichádza do úvahy využitie inštitútu hosťujúceho sudcu. Na tento účel sa preto v § 12 ods. 2 vyslovene odkazuje na dôvody podľa § 11a ods. 2.

K bodu 7 (§ 12 ods. 3)

Keďže návrh zákona umožňuje dočasne prideliť aj hosťujúceho sudcu, navrhuje sa, aby jeho dočasné pridelenie vyžadovalo predchádzajúce vyjadrenie predsedu krajského súdu, pre obvod ktorého je hosťujúci sudca pridelený. Rešpektuje sa tak zásada, podľa ktorej je dočasné pridelenie sudcu podmienené vyjadrením predsedu súdu, z ktorého dočasne preložený sudca odchádza. Keďže osobným úradom hosťujúceho sudcu bude krajský súd, tak dotknutým predsedom súdu bude na účely § 12 ods. 3 predseda tohto krajského súdu.

K bodu 8 (§ 12 ods. 4)

Vzhľadom na to, že dočasné pridelenie má byť aj skutočne nástrojom dočasného charakteru je potrebné zrušiť doterajšiu právnu úpravu, ktorá umožňovala opakované predĺžovanie dočasného pridelenia až na štyri roky, resp. dočasného pridelenia na Špecializovaný trestný súd, ktoré mohlo trvať až päť rokov. Takto koncipované dĺžky trvania dočasného pridelenia sudcu nezodpovedajú podstate tohto inštitútu. Navrhuje sa preto, aby dočasné pridelenie sudcu nemohlo trvať viac ako jeden rok v období troch rokov. Predkladateľ vychádza z predpokladu, že lehota jedného roka je dostatočne dlhá na to, aby sa v rámci nej obsadilo voľné miesto sudcu riadnym výberovým konaním.

S novým systémovým nastavením dočasného pridelenia sudcu, a najmä jeho novým časovým obmedzením v § 12 ods. 4, sa navrhuje aj súvisiace prechodné ustanovenie § 151zc ods. 1.

K bodu 9 (§ 12a ods. 1)

Ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorou dôjde k prečíslovaniu vnútorného odkazu v dôsledku zmeny štruktúry § 12. K vecnej zmene dotknutého ustanovenia nedochádza.

K bodu 10 (§ 13 ods. 1)

S cieľom zabezpečiť v čo najširšej miere riadny výkon súdnictva sa navrhuje obmedziť výkon stáže mimo rezortu spravodlivosti, resp. súdnej moci. Na tento účel sa vypúšťa možnosť vykonávať stáž v Kancelárii prezidenta Slovenskej republiky, Kancelárii Národnej rady Slovenskej republiky a Úrade vlády Slovenskej republiky. Predkladateľ má za to, že sudcovia majú v prvom rade vykonávať ich základné poslanie, a to vykonávať súdnictvo, t.j. konať a rozhodovať o právach, právom chránených záujmov a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb.

Ďalej vzhľadom na zmeny v rámci dočasného pridelenia sudcu sa navrhuje presunúť možnosť pôsobiť na súde vyššieho stupňa s cieľom prehlbovania kvalifikácie alebo zvyšovania kvalifikácie medzi dôvody stáže sudcu. To znamená, že pôsobenie na súde vyššieho stupňa bude možné len na základe preloženia alebo stáže sudcu, nie v rámci dočasného pridelenia sudcu.

K bodom 11 a 12 (§ 13 ods. 2 a 3)

Ide o legislatívno-technické zmeny dotknutých ustanovení v nadväznosti na zmeny v štruktúre odseku 1 (prečíslovanie vnútorných odkazov).

K bodu 13 (§ 13 ods. 4)

Podstata navrhovanej zmeny spočíva v tom, že sa navrhuje osobitné časové obmedzenie stáže, ak ide o stáž na súde vyššieho stupňa na účely prehlbovania kvalifikácie alebo zvyšovania kvalifikácie. Navrhuje sa, aby takáto stáž netrvala dlhšie ako šesť mesiacov. Tu je potrebné si uvedomiť, že výkon stáže na súde vyššieho stupňa znamená automaticky výpadok sudcu na materskom súde a nutnosť využiť inštitút hosťujúceho sudcu. Preto je namieste, aby stav absencie sudcu na materskom súde netrval neprímerane dlhý čas. Lehota šiestich mesiacov sa na účely prehlbovania kvalifikácie alebo zvyšovania kvalifikácie javí ako dostatočná a vyvážená ako z hľadiska potrieb stážujúceho sudcu, tak aj materského súdu.

K bodu 14 [§ 24 ods. 1 písm. a)]

Doterajšia právna úprava umožňuje, aby mohol sudca prerušiť výkon funkcie sudcu z dôvodu začatia vykonávania funkcie vedúceho služobného úradu (pozn. po novom generálneho tajomníka služobného úradu). Z pohľadu potrieb aplikačnej praxe sa nejaví ako žiaduce, aby sudcovia pôsobili v takýchto funkciách prostredníctvom inštitútu prerušenia výkonu funkcie sudcu a je namieste, aby vykonávali funkciu sudcu a ich kapacita bola naplno využitá pre výkon súdnictva. Navrhuje sa preto zamedziť tomu, aby zákon umožňoval prerušenie výkonu funkcie sudcu z dôvodu výkonu funkcie generálneho tajomníka služobného úradu. Ak teda sudca bude chcieť vykonávať funkciu generálneho tajomníka služobného úradu, bude sa musieť vzdať funkcie sudcu.

K bodu 15 (§ 24 ods. 7)

Sudca, ktorý má prerušený výkon funkcie sudcu z dôvodu výkonu inej ústavnej funkcie (§ 24 ods. 1) alebo z dôvodu výkonu funkcie v medzinárodnej organizácii alebo v medzinárodných súdnych orgánoch (§ 24 ods. 3) nevykonáva funkciu na svojom materskom súde, resp. nevykonáva funkciu sudcu vôbec. Platná právna úprava umožňuje, aby bol takýto sudca preložený na iný súd počas prerušenia výkonu funkcie sudcu, čo z hľadiska podstaty veci je právna úprava, ktorá je nežiaduca. Navrhuje sa preto, aby sa sudca, ktorý má prerušený výkon funkcie sudcu vracal vždy na svoj materský súd, z ktorého odišiel vykonávať inú funkciu ako funkciu sudcu. Inak povedané, preložiť možno len sudcu, ktorý vykonáva funkciu sudcu a nie sudcu, ktorý má prerušený výkon funkcie sudcu. K preloženiu sudcu môže dôjsť buď na základe výberového konania (kariérny postup na súd vyššieho stupňa) alebo na súd toho istého stupňa alebo nižšieho stupňa bez výberového konania. Nová právna úprava vychádza z predpokladu, že výkon funkcie napríklad poslanca Národnej rady Slovenskej republiky sudcom, ktorý má na tento účel prerušený výkon funkcie sudcu by nemala pripustiť možnosť meniť svoje pôvodné zaradenie na súde a uchádzať sa o kariérny rast, ak sudca nevykonáva funkciu sudcu.

K bodu 16 (§ 24 ods. 8)

Platná právna úprava § 24 ods. 8 sa sústreďuje na tzv. emeritných sudcov, t.j. sudcov, ktorí majú prerušený výkon funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4, t.j. z dôvodu vzniku nároku na príplatok za výkon funkcie sudcu podľa § 95 ods. 1. Zákon umožňuje týmto sudcom ujať sa znovu výkonu funkcie sudcu, ale len na vopred určený čas na súde, na ktorom pôsobili pred prerušením výkonu funkcie sudcu alebo na súde, na ktorý boli preložený za predpokladu, že na takomto súde je k dispozícii voľné miesto sudcu. Podmienka voľného miesta sudcu sa však z pohľadu aplikačnej praxe javí ako problematická, keďže súdy majú tendenciu obsadzovať voľné miesta sudcov trvalým spôsobom, a to novým sudcom. Pre zlepšenie možnosti využitia odbornej kapacity emeritných sudcov sa navrhuje, aby minister spravodlivosti mohol určiť dočasne voľné miesto sudcu, čo koreluje s dočasným ujatím sa funkcie emeritným sudcom. V praxi to bude znamenať, že ak to limity výdavkov rozpočtovej kapitoly ministerstva umožnia, minister bude môcť vytvoriť dočasne voľné miesto sudcu, ktoré bude môcť obsadiť emeritný sudca. Využitie emeritných sudcov prichádza do úvahy napríklad v situácii krátkodobej preťažnosti konkrétneho súdu. V prípade dočasnej preťažnosti súdu sa má na myslí situácia kedy sa prechodne zvýši nápad súdu nad rámec jeho kapacitných možností, ktoré sú pri štandardnom nápade postačujúce. S navrhovanou právnou úpravou súvisí aj zmena § 71 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 17 (§ 25 ods. 4)

Navrhované doplnenie § 25 ods. 4 rieši úpravu osobného úradu hosťujúceho sudcu. Vzhľadom na to, že hosťujúci sudca nie je pridelený na konkrétny súd, tak nie je možné aplikovať § 25 ods. 4 v platnom znení a určiť tak osobný úrad hosťujúceho sudcu. Táto situácia si preto vyžaduje doplnenie právnej úpravy o výslovnú úpravu osobného úradu hosťujúceho sudcu. Pretože hosťujúci sudca je určený pre obvod krajského súdu a miesto výkonu funkcie mu určuje predseda krajského súdu, javí sa ako najúčelnejšie, aby osobným úradom hosťujúceho sudcu bol krajský súd. Riešenie, ktoré by za hosťujúci súd určilo ten súd, na ktorom hosťujúci sudca vykonáva funkciu sudcu nie je vhodným riešením, keďže by zakladalo požiadavku na pomerne častú zmenu osobného úradu a spôsobovalo by zbytočné komplikácie ako z pohľadu dotknutého sudcu, tak aj dotknutých súdov.

K bodu 18 (§ 27b ods. 2)

S poukazom na skutočnosť, že hodnotenie sudcov najvyššieho súdu je upravené v § 27b ods. 4, ktorý zohľadňuje osobitosti činnosti najvyššieho súdu, a podľa ktorého hodnotenie týchto sudcov vykonáva predseda príslušného kolégia (resp. vo vzťahu k predsedovi kolégia iný člen kolégia), javí sa platné znenie ustanovenia § 27b ods. 2 ako nadbytočné.

K bodom 19 až 22 (§ 27c a § 27d)

Vzhľadom na to, že hosťujúci sudca môže v hodnotenom období vykonávať funkciu sudcu na viacerých súdoch, navrhuje sa, aby sa vychádzalo pri jeho hodnotení z poznatkov o úrovni jeho práce zo všetkých súdov, na ktorých v rámci hodnoteného obdobia pôsobil.

K bodom 23 a 24 (§ 28 ods. 1 a 2)

Zmena právnej úpravy výberových konaní má za cieľ zaviesť princíp, podľa ktorého sa voľné miesto hosťujúceho sudcu bude obsadzovať vždy na základe výsledkov hromadného výberového konania, pričom obsadenie voľného miesta hosťujúceho sudcu nebude možné preložením sudcu. Predkladateľ analyzoval aj možnosť otvorenia systému hosťujúcich sudcov pre sudcov pridelených na konkrétne súdy, ale pripustenie tejto možnosti by popieralo zmysel inštitútu hosťujúceho sudcu, keďže by obsadenie voľného miesta hosťujúceho sudcu sudcom iného súdu automaticky spôsobovalo výpadok sudcu na materskom súde a potrebu riešiť tento stav využitím inštitútu hosťujúceho sudcu. To znamená, že z dôvodu zamedzenia týchto výpadkov v systéme súdov sa navrhuje v § 28 ods. 1 výslovne zakotviť požiadavku, že voľné miesto hosťujúceho sudcu sa obsadzuje výlučne hromadným výberovým konaním. V § 28 ods. 2 sa vykonáva súvisiaca zmena, ktorá predznamenáva rovnaké zásady hromadného výberového konania na obsadzovanie postov hosťujúcich sudcov, t.j. hromadné výberové konanie sa vyhlasuje na vopred neurčený počet miest hosťujúcich sudcov. Samotné voľné miesto hosťujúceho sudcu sa bude obsadzovať z kandidátov na funkciu sudcu, ktorí sú zaradení do príslušnej databázy. K problematike obsadzovania voľných miest sudcov pozri tiež zmeny navrhované v čl. II.

K bodu 25 (§ 28a ods. 1)

Jednou zo základných ideí, na ktorých stojí predkladaná právna úprava je snaha docieľiť stav, kedy sú voľné miesta sudcov obsadzované výberovým konaním a absencia sudcov na dotknutom súde je tak riešená systémovo žiaducim riešením, a nie dočasným „vykrývaním“ chýbajúceho sudcu. Na tento účel sa navrhuje zavedenie povinnosti, ktorej nositeľom je predseda súdu, aby výberové konanie na voľné miesto sudcu bolo vyhlásené do 30 dní od určenia voľného miesta sudcu. Sankciou za nesplnenie danej povinnosti je to, že súd príde o voľné miesto sudcu. Tu treba uviesť, že ide o právnu úpravu, ktorá sa týka obsadzovania voľných miest sudcov na súde vyššieho stupňa, keďže len na týchto súdoch sa vyhlasuje výberové konanie na konkrétne voľné miesto sudcu. V prípade hromadných výberových konaní sa tieto vyhlasujú pre vopred neurčený počet miest voľných sudcov.

K bodu 26 (§ 28b)

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je rýchlejšie obsadzovanie voľných miest sudcov. Podľa súčasne nastavených podmienok systému hromadných výberových konaní, nie je pre uchádzačov týchto výberových konaní explicitne stanovený vek. Iba v § 5 sú upravené

predpoklady na vymenovanie za sudcu, zahŕňajúce okrem iného dosiahnutie veku aspoň 30 rokov v deň vymenovania. Za účelom zabrániť situácii, kedy by, v prípade úspešnosti kandidáta, ktorý vo výberovom konaní síce splnil všetky podmienky vrátane udelenia súhlasu s vymenovaním a s pridelením na vopred určený súd, avšak ešte nedosiahol požadovaný vek na jeho vymenovanie do funkcie sudcu, došlo k zablokovaniu daného voľného miesta na niekoľko mesiacov alebo rokov, sa javí ako vhodné presné stanovenie veku, ktorý musí uchádzač dosiahnuť už v čase jeho účasti vo výberovom konaní.

K bodu 27 (§ 28d ods. 2)

Aj v tomto prípade ide o zmenu vyvolanú zavedením hosťujúcich sudcov. Doterajšia právna úprava predpokladá, že voľné miesta sudcov sa obsadzujú z databázy kandidátov na funkciu sudcu určenej pre príslušný obvod krajského súdu. Toto pravidlo má jednu výnimku, ktorou sa rieši situácia, keď v databáze nie je dostatočný počet kandidátov na funkciu sudcu. V takom prípade sa umožňuje využitie databázy kandidátov pre obvod iných krajských súdov. Niet dôvodu, ktorý by vyžadoval, aby tieto pravidlá neplatili aj pre obsadzovanie voľných miest kandidátov na funkciu hosťujúceho sudcu. Preto sa navrhuje rovnaká právna úprava aj pre obsadzovanie voľných miest hosťujúcich sudcov. V praxi to bude znamenať to, že ak budú pre obvod konkrétneho krajského súdu určené tri miesta hosťujúcich sudcov, tieto budú ponúknuté kandidátom na funkciu sudcu. Ak v databáze nebude dostatočný počet kandidátov pre obsadenie voľných miest hosťujúcich sudcov, tieto miesta bude možno ponúknuť kandidátom na funkciu z databáz ostatných krajských súdov.

Tu treba upriamiť pozornosť na súvisiacu právnu úpravu v čl. II, v ktorom sa menia postupy obsadzovania voľných miest sudcov Súdnou radou Slovenskej republiky. V prípade obsadzovania voľných hosťujúcich sudcov budú následky odmietnutia ponuky na obsadenie voľného miesta hosťujúceho sudcu iné ako v prípade obsadenia voľného miesta sudcu na konkrétnom súde.

K bodu 28 (§ 28d ods. 3)

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je zohľadniť existenciu nového typu voľného miesta sudcu v právnej úprave obsadzovania voľných miest. To znamená, že pravidlá obsiahnuté v § 28d ods. 3 sa budú uplatňovať aj v prípade voľných miest hosťujúcich sudcov.

K bodu 29 (§ 33 ods. 3)

Ide o legislatívno-technickú úpravu s cieľom zabezpečiť správne používanie vnútorných odkazov.

K bodu 30 [§ 65 ods. 1 písm. b)]

Vzhľadom na zavedenie nového typu príplatku – príplatku za výkon funkcie hosťujúceho sudcu – je potrebné zohľadniť jeho existenciu v § 65 ods. 1 písm. b). K tomu pozri odôvodnenie k § 71a.

K bodu 31 (§ 66 ods. 3)

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je vyriešenie otázky platu hosťujúceho sudcu. Hosťujúci sudca je sudcom, ktorý nie je pridelený na konkrétny súd, ale je pridelený na voľné

miesto hostujúceho sudcu určené pre potreby obvodu krajského súdu. Z tohto dôvodu je potrebné zasiahnuť do právnej úpravy v § 66 tak, aby sa táto úprava doplnila aj výslovné o hostujúceho sudcu, pretože doterajšia úprava pri určovaní platu sudcu tento plat odvíja od toho, či ide o sudcu okresného súdu, krajského súdu, Špecializovaného trestného súdu alebo Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Inak povedané, doterajšia úprava platových pomerov sudcu nepozná sudcu, ktorý nie je „ukotvený“ na konkrétnom súde. Z tohto dôvodu sa preto navrhuje výslovná úprava platu hostujúceho sudcu a to tak, že plat hostujúceho sudcu bude kopírovať plat sudcu okresného súdu. Tento koncept je ďalej podporený aj tou skutočnosťou, že hostujúci sudca vykonáva funkciu sudcu na okresnom súde. Osobným úradom hostujúceho sudcu, a teda súdom, ktorý bude hostujúcemu sudcovi vyplácať jeho plat a ďalšie náležitosti (napr. príplatok podľa navrhovaného § 71a) bude krajský súd. V prípade, že hostujúci sudca bude dočasne pridelený na súd vyššieho stupňa, nebude to mať vplyv na jeho plat a naďalej bude mať plat sudcu okresného súdu; tým nie je dotknutý nárok na príplatok počas dočasného pridelenia podľa § 72.

K bodu 32 (§ 71a)

Predkladateľ berie do úvahy pri koncipovaní inštitútu hostujúceho sudcu tú skutočnosť, že s výkonom funkcie hostujúceho sudcu je spojená značná miera mobility sudcu v rámci obvodu krajského súdu, resp. tento sudca nemá stabilné miesto výkonu funkcie, ale funkciu vykonáva na tom súde, na ktorom je potrebné dočasne zabezpečiť personálnu kapacitu súdu. Vzhľadom na uvedené sa navrhuje zaviesť nový typ príplatku, ktorý ma plniť motivačnú a uhrádzaciu funkciu, a to príplatok za výkon funkcie hostujúceho sudcu, ktorý bude tomuto sudcovi patriť mesačne. Nárok na tento príplatok bude vznikať momentom pridelenia sudcu na voľné miesto hostujúceho sudcu a ujatia sa funkcie hostujúceho sudcu. Nárok na tento príplatok zaniká v momente kedy hostujúci sudca prestane vykonávať funkciu hostujúceho sudcu, napríklad z dôvodu preloženia na voľné miesto sudcu na konkrétnom súde.

V nadväznosti na zavedenie predmetného príplatku predkladateľ zvažoval rôznu výšku tohto príplatku a celkovo koncept náhrad výdavkov spojených s výkonom funkcie hostujúceho sudcu. Výsledné znenie je výsledkom odbornej diskusie v rámci pracovnej skupiny. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že hostujúcemu sudcovi, ktorý bude vykonávať funkciu na okresnom súde nebude patriť náhrada výdavkov podľa § 44 zákona o sudcoch a prísediach (k tomu pozri tiež vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 570/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a rozsah náhrady zvýšených výdavkov sudcu pri dočasnom pridelení, pri výkone sťaže a pri preložení na súd vyššieho stupňa). Tomu zodpovedá aj výška navrhovaného príplatku, pretože táto v sebe zahŕňa aj náhradu týchto výdavkov. Príplatok za výkon funkcie hostujúceho sudcu bude vyplácať osobný úrad hostujúceho sudcu, t.j. príslušný krajský súd.

Dôležitým momentom novej právnej úpravy je aj naviazanie príplatku za výkon funkcie hostujúceho sudcu na výkon funkcie na okresnom súde. To znamená, že nárok na tento príplatok majú hostujúci sudcovia vykonávajúcu funkciu na okresnom súde. Ak bude hostujúci sudca vykonávať funkciu na súde vyššieho stupňa na základe dočasného pridelenia (§ 11a ods. 3), nebude mať nárok na príplatok za výkon funkcie hostujúceho sudcu, keďže tento je naviazaný len na hostujúcich sudcov vykonávajúcich funkciu na okresnom súde. Hostujúcemu sudcovi, ktorý je dočasne pridelený na súd vyššieho stupňa však bude patriť príplatok počas dočasného pridelenia podľa § 71 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediach.

K bodu 33 (§ 119a)

Zámerom navrhovaného ustanovenia je urýchliť proces doplnenia databáz predsedov a členov disciplinárnych senátov. S poukazom na skutočnosť, že súdna rada zasadá spravidla raz za mesiac sa javí účelnejším, aby voľby predsedov a členov disciplinárnych senátov vyhlasoval predseda súdnej rady, ktorý zároveň vyhlasuje i ostatné voľby podľa zákona o súdnej rade (voľby do medzinárodných súdnych orgánov, voľby predsedu a podpredsedu najvyššieho súdu, voľby členov súdnej rady).

K bodu 34 (§ 130)

Navrhuje sa do zákona o sudcoch a prísediacich doplniť povinnosť disciplinárnych senátov vždy doručovať rozhodnutie o disciplinárnom návrhu podanom akýmkoľvek oprávneným subjektom aj ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky. V súčasnosti sú totiž ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky doručované návrhy na začatie disciplinárneho konania podané ostatnými subjektmi oprávnenými podať návrh na začatie disciplinárneho konania (§ 120 ods. 3 zákona o sudcoch a prísediacich), avšak ministerstvu spravodlivosti nie sú známe výsledky týchto disciplinárnych konaní, o týchto sa toto s odstupom času dozvedá len z internetovej stránky Súdnej rady Slovenskej republiky, aj to iba v anonymizovanej podobe. Obdobná povinnosť disciplinárneho senátu – doručovať rozhodnutie vždy aj ministromi, ak nie je navrhovateľom – je zakotvená aj v § 228d ods. 7 Exekučného poriadku, čiže sa nejedná o výnimočnú právnu úpravu.

K bodu 35 (§ 151zc)

V odseku 1 sa navrhuje prechodné ustanovenie, ktorého cieľom je vyriešiť kolíziu pôvodnej a novej právnej úpravy dočasného pridelenia sudcu. Dôvodom pre toto prechodné ustanovenie je skrátenie lehoty dočasného pridelenia v § 12 ods. 3 (najviac na jeden rok). Preto sa navrhuje, aby všetky dočasné pridelenia skončili najneskôr do jedného roka odo dňa účinnosti zákona. Samozrejme tým nie je vylúčené, aby k ich skončeniu došlo skôr z iného dôvodu. Cieľom právnej úpravy nie je predĺženie dočasného pridelenia cez prechodné ustanovenie, ale ich skrátenie v súlade s novou právnou úpravou.

Vzhľadom na systémové zmeny stáží sudcu sa navrhuje, aby stáže sudcov, ktoré podľa novej právnej úpravy už nie sú prípustné na určených štátnych orgánoch zanikli ku dňu účinnosti zákona.

K čl. II

(zákon č. 185/2002 Z. z.)

K bodu 1 (§ 5)

Ide o legislatívno-technickú úpravu zohľadňujúcu spôsob kreovania funkcie predsedu súdnej rady, ktorého volia členovia súdnej rady nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých členov.

K bodu 2 (§ 6)

Navrhovaná zmena reflektuje skutočnosť, že došlo k presťahovaniu sídla súdnej rady z priestorov najvyššieho súdu do samostatných priestorov, kde má súdna rada vytvorené podmienky na svoje zasadnutia.

K bodu 3 (nadpis)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v zmene nadpisu ustanovenia v nadväznosti na vecné zmeny § 27fa, ktorý bude okrem obsadzovania voľných miest na okresných súdoch po novom upravovať aj obsadzovanie voľných miest hosťujúcich sudcov.

K bodu 4 (§ 27fa ods. 1)

Z predchádzajúceho textu dôvodovej správy k čl. I vyplýva, že voľné miesta hosťujúcich sudcov sa budú obsadzovať na základe výsledkov hromadného výberového konania. V tejto súvislosti je potrebná zmena § 27fa, v ktorej sa táto požiadavka zohľadní. V prvom rade sa navrhuje, aby sa oznamovacia povinnosť ministra spravodlivosti podľa § 27fa ods. 1 týkala nielen voľných miest sudcov, ale aj voľných miest hosťujúcich sudcov. To znamená, že minister oznámi predsedovi Súdnej rady Slovenskej republiky nielen určenie voľných miest sudcov, ale aj voľných miest hosťujúcich sudcov. Zákon v tejto súvislosti neukladá ministrovi spravodlivosti určovať voľné miesta sudcov spolu s voľnými miestami hosťujúcich sudcov, a teda v praxi môže nastať situácia, že dôjde k súčasnému určeniu voľných miest sudcov a voľných miest hosťujúcich sudcov, alebo k určeniu len jedného typu z uvedených voľných miest sudcov. Z kontextu § 27fa ods. 2 však vyplýva, že ak sa v obvode krajského súdu obsadzujú oba typy voľných miest sudcov, tak sa tak deje v rámci jednej procedúry, a Súdna rada Slovenskej republiky nemá možnosť separátneho postupu pri obsadzovaní týchto voľných miest.

K bodu 5 (§ 27fa ods. 2)

Platné znenie § 27fa ods. 2 upravuje procedúru „ponukového“ konania voľného miesta sudcu. V súčasnosti zákonná úprava reguluje konkrétnymi pravidlami obsadzovanie jedného voľného miesta sudcu na okresnom súde a dvoch a viacerých voľných miest sudcov v rámci toho istého obvodu krajského súdu.

Podstata zmeny v § 27fa ods. 2 spočíva v tom, že sa zohľadňuje situácia, kedy sa v obvode krajského súdu obsadzuje voľné miesto sudcu a zároveň voľné miesto hosťujúceho sudcu. Tejto situácii sa teda prispôsobujú právne normy obsiahnuté v § 27fa ods. 2. Ustanovenie tak bude pokrývať situácie, kedy sa v obvode krajského súdu obsadzuje (i) voľné miesto sudcu na okresnom súde a zároveň ľubovoľný počet miest hosťujúcich sudcov alebo (ii) dve a viac voľných miest sudcov na okresnom súde (alebo okresných súdoch) a zároveň ľubovoľný počet miest hosťujúcich sudcov. Platné znenie zákona predpokladá, že predseda Súdnej rady Slovenskej republiky po určení voľného miesta sudcu vyzýva kandidáta na funkciu sudcu na vyslovenie súhlasu s vymenovaním do funkcie a s pridelením na toto voľné miesto sudcu. Navrhovaná zmena zákona predpokladá, že táto výzva sa rozšíri aj na voľné miesto hosťujúceho sudcu. To znamená, že kandidát na funkciu sudcu má možnosť udeliť – podľa svojej preferencie – súhlas s pridelením na voľné miesto na okresnom súde alebo na voľné miesto hosťujúceho sudcu. Dôsledky neudelenia tohto súhlasu sú nanovo upravené v § 27fa ods. 6; k tomu pozri bod 6.

K bodu 6 (§ 27fa ods. 3)

Novodopĺňaný odsek 3 má za cieľ v nadväznosti na zmeny v odseku 2 upraviť modifikácie pravidiel podľa odseku 2 podľa toho, či sa obsadzujú len voľné miesta hosťujúcich sudcov bez súčasného obsadzovania voľných miest sudcov (prvá veta) alebo či sa obsadzujú len voľné miesta na okresných súdoch bez súčasného obsadzovania voľných miest hosťujúcich sudcov (druhá veta). Predkladateľ má za to, že je žiaduce, aby zákonná úprava pokryla všetky do úvahy prichádzajúce situácie spojené s obsadzovaním voľných miest sudcov na okresných súdoch a voľných miest hosťujúcich sudcov. Takéto exaktné uchopenie matérie má svoj význam pre úpravu dôsledkov neudelenia súhlasu zo strany kandidáta na funkciu sudcu s pridelením.

K bodom 7 a 8 (§ 27fa ods. 4 a 5)

Vzhľadom na to, že pravidlá vyzývania kandidátov (resp. ponukového konania) budú upravené nielen v odseku 2, ale aj v odseku 3, je potrebné rozšírenie vnútorného odkazu v § 27fa ods. 4 (pôvodne § 27fa ods. 3). Dosiahne sa stav, kedy sa pravidlo podľa odseku 4 bude používať aj pri postupe podľa odseku 2 aj pri postupe podľa odseku 3.

Obdobná zmena sa vykonáva aj v § 27fa ods. 5 (pôvodne § 27fa ods. 4), pretože existuje aj súhlas podľa odseku 3, nielen podľa odseku 2.

K bodu 9 (§ 27fa ods. 6)

Platné znenie § 27fa ods. 6 (pôvodne § 27fa ods. 5) upravuje pravidlá vyradovania kandidátov na funkciu sudcu z databázy kandidátov na funkciu sudcu. Podľa platnej právnej úpravy platí, že kandidát na funkciu sudcu je z databázy vyradený aj vtedy, ak neudelí súhlas s pridelením na voľné miesto sudcu na okresnom súde, ak sa obsadzuje jedno voľné miesto, alebo na ktorékoľvek z obsadzovaných voľných miest sudcov, ak sa obsadzujú dve alebo viac voľných miest sudcov. Keďže dochádza k systémovej zmene v procedúre obsadzovania miest sudcov doplnením mechanizmu obsadzovania voľných miest hosťujúcich sudcov, je potrebné túto skutočnosť zohľadniť aj pri úprave vyradovania kandidátov na funkciu sudcu z databáz z dôvodu neudelenia súhlasu s pridelením.

Navrhuje sa právna úprava, podľa ktorej ak sa budú obsadzovať výlučne voľné miesta hosťujúcich sudcov bez súčasného obsadzovania voľných miest sudcov na okresnom súde, tak neudelenie súhlasu s pridelením na voľné miesto hosťujúceho sudcu pre obvod krajského súdu nebude mať za následok vyradenie kandidáta z databázy kandidátov na funkciu sudcu. Predkladateľ v tomto prípade vyhodnotil opačný prístup za príliš prísny a popierajúci snahu docieľiť stav, kedy sú voľné miesta na okresných súdoch obsadené trvalým spôsobom.

Podľa návrhu bude platiť, že vyradenie z databázy bude spojené s

1. neudelením súhlasu s pridelením v situácii, keď sa obsadzuje jedno voľné miesto sudcu na okresnom súde a zároveň ľubovoľný počet voľných miest hosťujúcich sudcov,
2. neudelením súhlasu s pridelením v situácii, keď sa obsadzujú dve a viac voľných miest sudcov na jednom alebo viacerých okresných súdoch a zároveň ľubovoľný počet voľných miest hosťujúcich sudcov,
3. neudelením súhlasu s pridelením v situácii, keď sa obsadzuje jedno voľné miesto sudcu na okresnom súde bez súčasného obsadzovania voľného alebo voľných miest hosťujúcich sudcov,

4. neudelením súhlasu s pridelením v situácii, keď sa obsadzujú dve a viac voľných miest sudcov na jednom alebo viacerých okresných súdoch bez súčasného obsadzovania voľného alebo voľných miest host'ujúcich sudcov.

Vzhl'adom na snahu docieľiť stav, kedy neudelenie súhlasu na voľné miesto host'ujúceho sudcu v situácii kedy sa obsadzuje len voľné miesto host'ujúceho sudcu bez súčasného obsadzovania voľného miesta sudcu na konkrétnom okresnom súde nemá spôsobovať vyradenie kandidáta z databázy, je potrebné v odseku 6 presné špecifikovanie tých situácií, kedy bude platiť opak. A opak bude platiť len vtedy, ak sa súhlas neudelí pri obsadzovaní len voľných miest sudcov na okresných súdoch (odsek 3 druhá veta) alebo voľných miest sudcov na okresných súdoch a voľných miest host'ujúcich sudcov súčasne (odsek 2).

Nad rámec doterajšej právnej úpravy sa navrhuje, aby kandidát na funkciu sudcu mal jednu možnosť odmietnutia voľného miesta sudcu na okresnom súde bez následku vyradenia z databázy kandidátov na funkciu sudcu; na tento účel sa do § 27fa ods. 6 vkladá slovo „druhýkrát“.

K bodu 10 (§ 27h)

Cieľom navrhovanej úpravy je umožniť predsedovi súdnej rady, ktorý je jedným zo subjektov oprávnených podať návrh na začatie disciplinárneho konania sudcu, disponovať za účelom zistenia skutočností rozhodujúcich na podanie takéhoto návrhu so súdnym spisom dotknutého sudcu.

K bodu 11 (§ 32)

Cieľom prechodného ustanovenia je vyriešiť konflikt doterajšej právnej úpravy a novej právnej úpravy v otázke neudelenia súhlasu podľa § 27fa ods. 6 (pôvodne odsek 5).

K čl. III

(zákon č. 757/2004 Z. z.)

K bodu 1 (§ 45 ods. 7)

Navrhovaná zmena upravuje kompetenciu sudcovských rád podávať návrh na začatie disciplinárneho konania aj v prípadoch, ktoré nie sú špecifikované v tomto zákone. Problematika disciplinárnej zodpovednosti a disciplinárnych konaní sudcov je komplexne upravená v zákone č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 2 [§ 50 ods. 2 písm. d)]

Vzhl'adom na to, že problematika host'ujúcich sudcov úzko súvisí s otázkou zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákon o súdoch), je potrebné, aby sa v rozvrhu práce určil spôsob a podmienky zaraďovania host'ujúcich sudcov do rozvrhu práce. V praxi to bude znamenať to, že ak predseda krajského súdu určí host'ujúcemu sudcovi miesto výkonu funkcie sudcu na konkrétnom okresnom súde, predseda okresného súdu bude musieť zmeniť rozvrh práce a zaradiť host'ujúceho sudcu na vybavovanie konkrétnej agendy, resp. určiť súdne

oddelenie zastupovaného sudcu, ktoré hosťujúci sudca preberá namiesto pôvodného zákonného sudcu. Prostredníctvom rozvrhu práce dôjde k zaradeniu hosťujúceho sudcu aj do príslušného grémia, prípadne kolégia, ak je hosťujúci sudca dočasne pridelený na súd vyššieho stupňa – táto požiadavka vyplýva z § 50 ods. 2 písm. j) v spojitosti s § 15 ods. 1 a § 17 ods. 1 zákona o súdoch. Keďže je hosťujúci sudca členom grémia má právo sa podieľať na činnosti tohto grémia napríklad aktívnym a pasívnym volebným právom v prípade voľby predsedu grémia; to platí aj v prípade zaradenia hosťujúceho sudcu do kolégia krajského súdu. Vzhľadom na to, že hosťujúci sudca bude vykonávať funkciu na okresnom súde, bude členom pléna tohto okresného súdu.

K bodu 3 (§ 51 ods. 1)

Účelom doplnenia § 51 ods. 1 je zohľadnenie špecifik trestnoprávnej agendy vyplývajúcej z § 277 ods. 5 Trestného poriadku. Podľa cit. úpravy platí, že ak došlo k zmene samosudcu alebo sa zmenilo zloženie senátu, musí sa hlavné pojednávanie vykonať znova; to neplatí, ak so zmenou samosudcu alebo zmenou v zložení senátu obžalovaný súhlasí. Toto pravidlo trestného konania limituje využitie inštitútu hosťujúceho sudcu v trestnoprávnej agende, pretože podstata inštitútu hosťujúceho sudcu spočíva práve v zmene v obsadení osoby samosudcu alebo v zmene v zložení senátu. Predkladateľ zvažoval v tejto súvislosti alternatívne mechanizmus, podľa ktorého by hosťujúci sudca dokončil rozpojednávané trestné veci, hoci by už pôsobil na inom súde. Od tohto konceptu však upustil, pretože by znamenal prílišnú komplikovanosť systému hosťujúcich sudcov a namiesto toho zvolil obmedzenie využitia hosťujúceho sudcu v trestnoprávnej agende len na veci prípravného konania, v ktorých nedochádza k aplikácii § 277 ods. 5 Trestného poriadku. Výsledné znenie návrhu zákona predpokladá, že hosťujúcemu sudcovi možno v trestnoprávnej agende pridelovať len veci prípravného konania.

K bodom 4 a 5 (§ 51 ods. 4 a 5)

V nadväznosti na zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu sa navrhuje zmena právnej úpravy pridelovania a prerozdelenia vecí. Platná právna úprava rozlišuje medzi pridelením vecí a prerozdeľovaním už pridelených vecí. V oboch prípadoch platí, že pridelenie vecí alebo prerozdelenie vecí sa vykonáva náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom. Platná právna úprava prikazuje prerozdelenie vecí zo štyroch dôvodov uvedených v § 51 ods. 4. Jedným z týchto dôvodov je aj dlhodobá šesť týždňov presahujúca neprítomnosť zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená [písmeno a)]. Do momentu kým dôjde k prerozdeleniu vecí v prípade absencie zákonného sudcu sa využíva inštitút zastúpenia iným sudcom toho istého súdu, a to v súlade s rozvrhom práce. Potom, čo neprítomnosť zákonného sudcu presiahne šesť týždňov dochádza k prerozdeleniu vecí tohto sudcu medzi ostatných sudcov tohto istého súdu. Cieľom takto koncipovanej právnej úpravy je zabezpečiť konanie a rozhodovanie vo veciach, pretože absencia zákonného sudcu nie je a ani nemôže byť dôvodom pre to, aby sa vo veciach jemu pridelených nekonalo (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Prerozdelenie vecí v tomto prípade však nevyhnutne nemusí znamenať plynulosť súdneho konania. Platí to najmä v prípadoch takého personálneho obsadenia súdu, ktoré v prípade absencie jedného sudcu môže spôsobiť preťaženie ostatných personálnych kapacít súdu. Nehovoriac o tom, že prerozdelené veci začínajú od momentu prerozdelenia rozhodovať iní sudcovia, ktorí nie sú oboznámení so stavom konania, výsledkami dokazovania a pod., čo vedie k tomu, že tieto veci si musia naštudovať v podstate odznovu, a to popri ich pôvodných veciach. S ohľadom na zavedenie hosťujúceho sudcu sa preto javí ako účelné upustiť od prerozdeľovania vecí

v prípade absencie sudcu, ktorá presahuje šesť týždňov a namiesto toho umožniť host'ujúcemu sudcovi prevziať všetky veci zastupovaného zákonného sudcu a pokračovať v konaní a rozhodovaní. V prípade zastupovania zákonného sudcu host'ujúcim sudcom je prerozdelenie vecí neúčelné.

Vzhľadom na vyššie uvedené sa preto navrhuje doplnenie zákonnej úpravy o výnimku z uplatňovania odseku 4, a to v prípade, ak je zastupovanie sudcu zabezpečované host'ujúcim sudcom alebo dočasne prideleným sudcom. V tomto prípade sa teda neuplatní prerozdelenie vecí, ale veci zastupovaného sudcu sa pridelia sudcovi, ktorý ho zastupuje, a to buď ako host'ujúci sudca alebo dočasne pridelený sudca. V praxi bude uplatnenie inštitútu sudcu na dotknutom súde vyžadovať aj zmenu rozvrhu práce, resp. opatrenie predsedu tohto súdu, ktorým zabezpečí pridelenie vecí host'ujúcemu sudcovi alebo dočasne pridelenému sudcovi. Na tomto mieste treba uviesť, že príchod host'ujúceho sudcu na súd znamená okrem prevzatia súdneho oddelenia zastúpeného zákonného sudcu aj vyriešenie otázky zaradenia host'ujúceho sudcu do rozvrhu práce na účely zabezpečovania pridelenia nových vecí došlých na súd. To, v akom pomere sa bude host'ujúci sudca podieľať na vybavovaní nového nápadu vecí je na úvahe predsedu súdu, ktorý by mal zohľadniť situáciu na súde. Riešenie situácie dočasného výpadku sudcov na súde nevyklučuje uplatnenie kombinácie opatrení počnúc využitím host'ujúceho sudcu, dočasnej úpravy pomeru nápadu vecí jednotlivým sudcom či iných zmien v rozvrhu práce, ktorých cieľom je riešenie nepriaznivej (a dočasnej) personálnej situácie súdu. Potom čo sa ukončí pôsobenie host'ujúceho sudcu na konkrétnom súde, t.j. pôvodný zákonný sudca začne znovu vykonávať svoju funkciu, tak veci preberie tento zákonný sudca. Ani v tomto prípade nie je namieste, aby sa uplatňovalo prerozdelenie vecí.

K bodu 6 (§ 51a ods. 3)

Podľa platného znenia § 51a sa sudcovi garantuje určitá miera špecializácie na konkrétnu agendu tým, že zmena jeho zaradenia na inú agendu je podmienená buď súhlasom sudcu alebo prerokovaním so sudcovskou radou; v oboch prípadoch sa vyžaduje, aby predseda súdu po zmene funkčného zaradenia sudcu zohľadňoval to, že sudca vybavuje – z jeho pohľadu – novú agendu po dobu troch mesiacov od zmeny agendy. Tieto pravidlá je však potrebné podrobiť bližšej analýze po zavedení inštitútu host'ujúceho sudcu. V prípade host'ujúceho sudcu musí tento sudca zastupovať iného zákonného sudcu, t.j. od okamihu určenia miesta výkonu funkcie na konkrétnom okresnom súde zastupuje zákonného sudcu. Ak by sa v prípade host'ujúcich sudcov mala rešpektovať garancia špecializácie podľa § 51a, tak ich využitie pri zabezpečovaní riadneho chodu súdov by sa stalo problematickým, pretože ich zaradenie do rozvrhu práce okresného súdu na iný typ agendy akú vykonávali predtým na inom okresnom súde by mohlo viesť k situácii, že host'ujúceho sudcu nebude možné využiť, lebo nemusí byť splnená niektorá z podmienok podľa § 51a ods. 1. V tomto kontexte sa javí účelnejšie, aby inštitút host'ujúceho sudcu bol koncipovaný v univerzálnej rovine, a teda aby bol host'ujúci sudca „nasadený“ podľa potreby na akúkoľvek agendu bez nutnosti žiadať jeho súhlas alebo naplnenie § 51a ods. 2. Právna úprava nevyklučuje, aby aplikačná prax po zapracovaní tohto inštitútu do praxe začala zohľadňovať preferencie host'ujúcich sudcov s ohľadom na ich špecializáciu, či doterajšie pracovné skúsenosti a odbornú spôsobilosť, ale nateraz sa nejaví ako nevyhnutné tieto otázky riešiť normatívnym spôsobom, ale je vhodnejšie ponechať aplikačnej praxi priestor pre prirodzený vývoj. Tieto otázky by mal byť spôsobilý riešiť predseda krajského súdu v komunikácii s predsedami dotknutých okresných súdov v obvode krajského súdu, ako aj so samotnými host'ujúcimi sudcami, s cieľom nájsť najvhodnejšie riešenie problémovej situácie na dotknutom súde a doceliť účel host'ujúceho

sudcu, ktorým je zabezpečenie riadneho chodu súdnicstva. Predkladateľ má za to, že určitá miera voľnosti pre aplikačnú prax je v tomto prípade namieste.

K bodom 7 a 8 [§ 71 ods. 1 písm. a) prvý bod a ods. 2]

Zavedením inštitútu hosťujúceho sudcu a s tým spojeného nového typu sudcovského miesta – voľného miesta hosťujúceho sudcu – sa navrhuje primerane upraviť mechanizmus určovania miest sudcov. Podľa platnej právnej úpravy sa určujú celkové miesta sudcov a voľné miesta sudcov. Túto právnú úpravu je potrebné rozšíriť aj o voľné miesta hosťujúcich sudcov, pričom aktéri tohto procesu budú tí istí ako podľa doterajšej právnej úpravy, t.j. ministerstvo spravodlivosti, predsedovia súdov a Súdna rada Slovenskej republiky. Procedúra určenia týchto miest vyplýva z § 71 ods. 2, pričom na určovaní voľných miest hosťujúcich sudcov sa budú podieľať predsedovia súdov a Súdna rada Slovenskej republiky formou prerokovania návrhu ministerstva spravodlivosti. Rovnako sa v tomto novelizačnom bode zohľadňuje zavedenie nového typu miesta sudcu, ktorým je dočasné voľné miesto sudcu; k tomu pozri zmenu navrhovanú v čl. I bod 8.

Pre efektívne využitie inštitútu hosťujúceho sudcu je dôležité, aby nenastala situácia, že kapacita hosťujúceho sudcu zostane nevyužitá. Táto situácia nastane vtedy, ak je určený väčší počet miest hosťujúcich sudcov ako je ich reálna potreba. Reálna potreba počtu miest hosťujúcich sudcov je údaj, ktorý možno zistiť empiricky. Vychádzajúc zo štatistických údajov za posledné tri roky možno konštatovať, že ročná potreba hosťujúcich sudcov, ktorá sa odvodzuje od počtu situácií (zákonných dôvodov využitia hosťujúceho sudcu) predstavuje v priemere 60 hosťujúcich sudcov ročne. Tento údaj predstavuje takmer 5 % priemeru celkových skutočne obsadených miest sudcov. Uvedený 4 %-ný koeficient z počtu sudcov, ktorý je určený ako záväzný ukazovateľ štátneho rozpočtu v kapitole ministerstva na príslušný rozpočtový rok, sa navrhuje zakotviť priamo do zákona s cieľom zabezpečiť efektívne využitie inštitútu hosťujúceho sudcu. Zákonná úprava zároveň bude predstavovať aj garanciu toho, aby inštitút hosťujúceho sudcu slúžil jeho účelu a nestal sa nástrojom pre obsadzovanie voľných miest sudcov. Predkladateľ zvažoval aj možnosť úpravy tohto koeficientu na úrovni podzákonnej právnej normy (napr. vyhlášky). Javí sa však účelnejšie, aby tento koeficient bol súčasťou zákonnej úpravy, ktorá je v porovnaní s podzákonnou úpravou vyššou garanciou nemennosti právnej úpravy a jej stability.

K čl. IV *(Účinnosť)*

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje od 1. júla 2019, pričom sa zohľadňuje predpokladaná dĺžka legislatívneho procesu, ako aj potrebná legisvakancia.